

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Nousiainen, Tuula

Title: Miten torjua verkkovihaa sosiaalisessa mediassa?

Year: 2018

Version: Published version

Copyright: © Nousiainen & Jyväskylän yliopisto, 2018

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Nousiainen, T. Miten torjua verkkovihaa sosiaalisessa mediassa?. Ruusuipuiston uutiset, (5).
<https://peda.net/jyu/ruusuipuisto/uutisarkisto/5-2018/2>

Ruusupuiston kärkiuutiset

KASVATUS- JA KOULUTUSUUTISIA JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSTA

Miten torjua verkkovihaa sosiaalisessa mediassa?

Keskustelu nettikiusaamisesta ja verkkovihan leviämisestä on tuskin jäänyt keneltäkään huomaamatta. Yhdessä nuorten aktiivisen sosiaalisen median käytön kanssa asiaton verkkokäyttäytyminen haastaa mediakasvatusta. Nuoret ovat itsekin tietoisia ongelmista: erityisesti nettikäyttäytymiseen ja -turvallisuuden toivotaan käytännönläheistä opastusta koulusta tai kotoa. Millaisia konkreettisia vinkkejä nuorille voisi antaa asiattoman verkkosisällön ja -käyttäytymisen torjumiseen?

Tunne somepalveluiden yksityisyysasetukset

Henkilökohtaisen käyttäjätilin suojaaminen on peruskäyttäjille useimmiten tuttua. On silti hyvä kerrata yhdessä nuorten kanssa, millaiset yksityisyysasetukset ovat oletuksena eri somepalveluissa ja miten niitä voidaan muokata. Joissakin palveluissa, kuten Facebookissa, on määriteltä erikseen tiukemmat oletusasetukset alaikäisille. Somepalveluissa on mahdollista myös estää häiritsevät tai asiatonta sisältöä julkaisevat käyttäjät.

Tutustu asiattoman sisällön ilmiantamiseen

Kaikissa somepalveluissa on mahdollisuus ilmiantaa sisältöjä ylläpidolle. Ilmianto voi johtaa sisällön poistamiseen tai siitä vastuussa olevan käyttäjätilin sulkemiseen. Ilmiannettuihin sisältöihin puuttumisen perustana ovat eri palveluiden yhteisönormit. Yhteisönormeissa vihapuheella tarkoitetaan halventavaa sisältöä, joka kohdistuu yksilöihin tai ryhmiin muun muassa rodun, etnisyyden, kansallisen alkuperän, uskonnon, seksuaalisen suuntautumisen, sukupuolen, sukupuoli-identiteetin, iän, vamman tai sairauden perusteella.

Suurissa sosiaalisen median palveluissa sadat eri kieli- ja kulttuuritaustoja edustavat työntekijät käyvät ilmiantoja läpi ympäri vuorokauden. Käytännössä sisältöjen määrä on kuitenkin niin valtava, että automaattiset algoritmit ovat suuressa roolissa niiden käsittelyssä. Palvelut ovatkin saaneet kritiikkiä ilmiantojen käsittelyn hitaudesta ja epätarkkuudesta sekä henkilökohtaisten yhteydenottomahdollisuuksien puutteesta.

Lainsäädäntö velvoittaa yhä voimakkaammin somepalveluita ottamaan vastuuta verkkovihan kitkemisestä. Ne joutuvat jatkuvasti kehittämään uusia tapoja ei-toivotun sisällön torjumiseen. Paras keino pysyä ajan tasalla uudistuksista on pitää silmällä verkkopalveluiden omia ohjesivustoja, blogeja ja muita tiedotuskanavia.

Ole tietoinen aktiivisesta vastapuheesta

Sosiaalinen media tarjoaa valitettavan helppoja alustoja verkkovihan levittämiseksi, mutta sillä voi olla vaikutusvaltaa myös sen vastustamisessa. Ns. vastapuheella (counter-speech) tarkoitetaan sitä, että käyttäjät vastaavat vihapuheeseen ja haastavat sitä. Yksi esimerkki on YouTuben Creators for Change -ohjelma, johon on valittu joukko tubettajia eri puolilta maailmaa. Ohjelma pyrkii käsittelemään lähestyttävällä tavalla teemoja, jotka liittyvät esimerkiksi vihapuheen, muukalaisvastaisuuden ja ekstremismin vastustamiseen sekä empatian edistämiseen.

Edistä mediakasvatusta ja ratko ongelmatilanteita

Mediakasvatusta tarvitaan, jotta käyttäjät – erityisesti nuoret – ymmärtävät eri ympäristöjen erityispiirteet ja osaavat mukauttaa toimintaansa niiden mukaan. Esimerkiksi Facebookissa korostuu henkilökohtaisten tietojen suojaamisen tärkeys, kun taas Twitterissä pääongelmat liittyvät anonymiteetin mahdollistamaan aggressiiviseen verkkovihan levittämiseen. Somepalvelut ovatkin mediakasvatuksen näkökulmasta haastavia ympäristöjä, koska niiden suosio ja käyttötavat ovat jatkuvassa muutoksessa.

Palveluiden estämis- ja ilmiantotoiminnot on tärkeää tuntee, mutta paikallisella tasolla ilmenevään vihapuheeseen ja verkkokiusaamiseen puuttumisessa ovat avainroolissa kasvattajat ja muut paikalliset toimijat. Kasvattajat voivat saada vinkkejä esimerkiksi Mediakollektiivin ja Koulukinon Disinformaatio, vihapuhe ja mediakasvatuksen keinot -julkaisusta. Se käsittelee eri tahojen, kuten kodin, koulun ja viranomaisten, rooleja ja vastuuta sekä tarjoaa opetusaineistoja ja resursseja.

Maksuton Someturva-palvelu tarjoaa käytännön apua nettikiusaamisen, identiteettivarkauden tai muiden someloukkausten ratkomiseen. Someturvan kautta nuori – itse tai yhdessä aikuisen kanssa – saa neuvoja, miten tilanteessa kannattaa toimia oikeudellisesta näkökulmasta.

On tärkeää kohdistaa katse myös somen ulkopuolelle. Esimerkiksi hiljattain julkaistun Markus Kaakisen väitöskirjan mukaan vahvat verkon ulkopuoliset sosiaaliset suhteet, kuten ystäväpiiri, perhe ja koulu- tai työyhteisöt, ovat yhteydessä verkkovihalta välttymiseen – sekä sen tuottajana että uhrina.

Tuula Nousiainen

Tuula Nousiainen toimii erityisasiantuntijana [Jyväskylän yliopiston opettajankoulutuslaitoksen LUKILOKI-](#) ja [ADeAPTIVE-hankeissa](#). Hän on työskennellyt aiemmin digitaaliseen pedagogiikkaan liittyvissä projekteissa muun muassa Jyväskylän yliopiston Agora Centerissä ja [Koulutuksen tutkimuslaitoksella](#) sekä [Opetushallituksessa](#). Tämä artikkeli pohjautuu pääosin Opetushallituksen julkaisemassa Rakentavaa vuorovaikutusta-oppaassa (2017) ilmestyneeseen artikkeliin [Miten torjua vihapuhetta sosiaalisen median palveluissa?](#)

Lue lisää:

[Rakentavaa vuorovaikutusta](#)

[Disinformaatio, vihapuhe ja mediakasvatuksen keinot](#)

[Disconnected Online: A social psychological examination of online hate](#)

[Someturva](#)

Lähetä palautetta kirjoittajalle: tuula.j.nousiainen@jyu.fi

Teemakuva: Martti Minkkinen, henkilökuva: Heli Salonen.

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaajaisivulle](#)

0 kommenttia